

ยุคเฟื่องเรือง SMEs และ SMIs

กลยุทธ์สู่พลัดภาพ

วิฑูรย์ ลิ้มะโชคศิริ

ทุกวันนี้คำว่า SMEs กลายเป็นคำที่ฮิตจริง ๆ ใครไม่รู้ว่า SMEs คืออะไร ต้องถือว่า เป็นคนที่ไม่ทันยุคไม่ทันสมัยกว่าได้ SMEs คือ Small and Medium-sized Enterprises หมายถึง ๖-วิสาหกิจหรือธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดเล็กลงและกลาง (แต่หลายคนมักจะเรียกกันว่า กิจการขนาดกลางและย่อม) ยุคนี้จึงเป็นยุคทองของ SMEs เพราะทั้งภาครัฐบาล หน่วยงานราชการ นักวิชาการ และทุกพรรคการเมืองต่างพูดถึง SMEs ในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศไทย ตั้งแต่ในช่วงในทศวรรษที่สิบที่พิมพ์แทบทุกวัน

โดยเฉพาะท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมคนปัจจุบัน (ฯพณฯ สุวัจน์ ลิปตพัลลภ) ได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ SMEs ถึงกับประกาศเป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญ เพราะถือเป็นภารกิจของกระทรวงอุตสาหกรรมในยุคนี้และผนวกเป็นนโยบายของรัฐบาลด้วยการขยายพิเศษของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในการสัมมนาเสริมสร้างวิสัยทัศน์ของนักบริหารกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2541 ที่โรงแรมสยามซิตี้ (อันสืบเนื่องมาที่ได้เชิญ 28 กลุ่มอุตสาหกรรมสำคัญ ๆ ของชาติมาสรุปถึงปัญหาต่างๆ และสิ่งที่อยากได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐราชการ) สามารถสรุปใน 2 ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาได้ดังนี้

ประเด็นแรก คือ ปัญหา ร่วมของทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ ปัญหาการขาดสภาพคล่องหรือขาดเงินหมุนเวียน ปัญหาโครงสร้างภาษี ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ในขณะที่เทคโนโลยีการผลิตต่ำและล้าสมัย ปัญหาแรงงานขาดทักษะ ปัญหาการบริหารจัดการด้านการตลาดที่ขาดประสิทธิภาพ ปัญหาด้านคุณภาพ ปัญหาขาดตราชื่อ (Brand Name) ของ

ตนเอง ปัญหาด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน เป็นต้น **ประเด็นที่สอง** คือแนวทางแก้ไขปัญหาของภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ การเร่งรัดแก้ไขปัญหาสภาพคล่อง การปรับโครงสร้างภาษี การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม การสนับสนุนและส่งเสริมให้โรงงานและ SMEs เข้าระบบการบริการจัดการคุณภาพมาตรฐาน ISO 9000, ISO 14000 และ มอก. 18000 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การส่งเสริมและสนับสนุน SMEs อย่างเป็นระบบและยั่งยืนการทำงานเป็นทีม และการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น

แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น รัฐมนตรีว่าการได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน

(หรือโรงงานนั่นเอง)

SMIs คือ กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงานในแต่ละโรงงานไม่เกิน 200 คนซึ่งมีจำนวนมากถึง 96% ของจำนวนโรงงานทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ปัจจุบันจะมี SMIs ประมาณ 100,000 โรงงาน

ประการที่สอง : SMIs มีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจไทย

SMIs นับเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่สนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่กว่าเป็นแหล่งของการสร้างมูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้จากการส่งออกเป็นแหล่งของการจ้างแรงงานและพัฒนาทักษะสร้างเสริมประสบการณ์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ประการที่สาม : ลักษณะเด่นของ SMIs

SMIs เกิดขึ้นได้ง่ายและสามารถปรับเปลี่ยนได้ง่ายกว่าอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ใช้เงินทุน

และพัฒนา SMIs

กระทรวงอุตสาหกรรมจะดำเนินการส่งเสริมและพัฒนา SMIs โดยยึด 3 คำตามหลักดังนี้

1. ทำอย่างไรให้ SMIs ที่เหมาะสมหรือมีขนาดเกิดขึ้นเพื่อเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานของอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ต่อไป

2. ทำอย่างไรที่จะส่งเสริมสนับสนุนหรือช่วยเหลือให้ SMIs ดำเนินกิจการต่อไปหรือยืนหยัดอยู่รอดต่อไปได้

3. ทำอย่างไรจึงจะทำให้ SMIs เติบโตขยายตัวต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

ทั้ง 3 คำตามข้างต้น จะสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการคุณภาพอย่างยิ่ง คือ **หลักการ EMI** อันได้แก่การสร้างขึ้นให้ได้ (Establish) การดำรงรักษาสิ่งทีสร้างขึ้นมาแล้วให้ยืนหยัดต่อไปได้ (Maintain) และการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Improve)

ทั้งหมดทั้งปวงที่กล่าวมานี้จะเป็นรูปร่างที่ชัดเจนมากขึ้นในร่างกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและย่อม พ.ศ. ของกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งร่างเสร็จและพร้อมที่จะจัดทำให้มีการทำประชาพิจารณ์ประมาณปลายเดือนพฤศจิกายน 2541 นี้แล้ว

ประเทศใต้หวัน คือ ตัวอย่างหนึ่งที่มี SMEs เป็นกำลังสำคัญของการสร้างเศรษฐกิจอันแข็งแกร่งของประเทศ โดยเฉพาะมี SMIs ที่เข้มแข็งและเป็นระบบ จึงไม่ค่อยจะได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจครั้งนี้เลยทั้งที่ประเทศต่าง ๆ กำเริบตาม ๆ กัน

การส่งเสริมและพัฒนา SMEs และ SMIs อย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงเท่ากับเป็นการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมในระดับพื้นฐานจริง ๆ ซึ่งจะต้องเร่งดำเนินการอย่างแท้จริง

เมื่อฐานอุตสาหกรรมมั่นคงแข็งแรงแล้ว โอกาสที่จะล้มครืนเพราะ "ความกลัวไม่" ว่างปัจจุบันคงไม่เกิดขึ้นอีกแล้ว **ฉบับหน้า !**

SMIs นับเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่สนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่กว่าเป็นแหล่งของการสร้างมูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้จากการส่งออก

กระทรวงอุตสาหกรรมรีบไปดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพที่สุด

เมื่อพูดถึงภาคการผลิตที่แท้จริง (Real Sector) และธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและย่อม (SMEs) แล้วสามารถกล่าวได้ว่าเป็นหน้าที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับกระทรวงอุตสาหกรรมมากที่สุด

จากเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับ SMEs ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ผมขอหยิบยกมาเล่าสู่กันฟังเฉพาะส่วนที่สำคัญ ๆ ดังนี้

ประการแรก : SMIs คือ ส่วนที่สำคัญที่สุดของ SMEs

SMIs ก็คือ Small and Medium-sized Industries หรือ อุตสาหกรรมขนาดกลาง และย่อม ซึ่งหมายถึงกิจการที่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตเป็นหลัก

และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไม่มาก มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากกว่าเป็นแหล่งบ่มเพาะสร้างความชำนาญเฉพาะด้านสามารถเสริมสร้างและพัฒนาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สอง : ปัญหาของ SMIs

SMIs ในปัจจุบันยังคงมีปัญหามากมาย เช่น ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาการขาดเงินทุนเวียน ปัญหาด้านแรงงานขาดทักษะและคุณภาพ ปัญหาข้อจำกัดจากเทคโนโลยีการผลิต ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และการบริการของราชการ ปัญหาด้านกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจการ เป็นต้น

ประการที่สาม : การส่งเสริม